

HUS OG LANDSKAP *i et kulturhistorisk perspektiv*

Riksantikvaren gjentar våren 2013 det populære fordypningskurset *Hus og landskap i et kulturhistorisk perspektiv*.

Kurset er også denne gangen lagt opp med to samlinger med forelesninger og diskusjoner. Første del av kurset finner sted **16. og 17. april** og følges opp med en todagers samling **29. og 30. mai**. Det er mulig å følge kurset i sin helhet eller velge en av de to kursdelene. **Påmeldingsfrist er 15. mars**. For påmelding, benytt påmeldingslink i tilsendt e-post eller gå inn på www.ra.no Linken benyttes også dersom du ikke kan delta/ønsker å melde deg av.

Kursets første del belyser byggeskikk og boligforhold i et historisk perspektiv fra middelalderen til vår egen tid – både forholdene i byer, på landsbygda og i ulike sosiale grupper. Kursets andre del vil ha fokus på studiet av landskap som en kontinuerlig prosess. Landskapet som et kulturfenomen der menneskene både former og blir formet av sine omgivelser.

Emneansvarlig og hovedforeleser er Arne Lie Christensen, tidligere førsteamanuensis i kulturhistorie ved Universitetet i Oslo, nå pensjonist, kjent for sine engasjerte forelesninger og som forfatter av standardverkene over kursets to hovedemner.

Kurset er et tilbud om en faglig fordypning – ut over de vanlige dagskursene som Riksantikvaren tilbyr gjennom Utviklingsnett. Det kreves ingen spesielle forkunnskaper, og det inkluderer heller ingen eksamen eller oppgaveskriving. Kursets innhold bygger på et etterutdanningskurs som Riksantikvaren tidligere har arrangert i samarbeid med UiO.

Kurset er gratis, og lunsj kan kjøpes i vår kantine. Reise- og oppholdsutgifter dekkes ikke. Kurset arrangeres i Riksantikvarens lokaler i Dronningens gate 13.

Ønsker du nærmere informasjon om seminaret? Kontakt Tron Stranden tlf. 982 02 830, e-post tron.stranden@ra.no

Relevant litteratur:

- Christensen, Arne Lie 1995. *Den norske byggeskikken. Hus og bolig på landsbygda fra middelalder til vår egen tid*. Pax Forlag. Oslo.
- Christensen, Arne Lie 2002. *Det norske landskapet. Om landskap og landskapsforståelse i kulturhistorisk perspektiv*. Pax Forlag. Oslo.
- Löfgren, Orvar 1992. "Landskabet" I: Kirsten Hastrup (red.) *Den nordiske verden*. Gyldendalske Boghandel. København.
- Nordhagen, Per Jonas 2003. "Borgerskapet sitt hundreår" I: Brekke m.fl. (red.) *Norsk arkitekturhistorie. Frå steinalder og bronsealder til det 21. hundreåret*. Det Norske Samlaget. Oslo.
- Sørby, Hild 1992. *Klar ferdig hus. Norske ferdighus gjennom tidene*. Ad Notam Gyldendal. Oslo.
- Fortidsminneforeningens hefter: «Murbyen Kristiania 1850-1900», «Funkis og Drabantbyen», «Urbane drømmer. Byutvikling i Oslo og Akershus fra 1960 til i dag».
- *Byminner, tidsskrift for Oslo Museum* 4–2012 (Om funksjonalismen i Oslo).

Program

Første samling

16. og 17. april 2013

Dag 1.

09.00 – 09.30 Frammøte og kaffe

09.30 – 09.45 Kurset presenteres og vi blir kjent med hverandre

09.45 – 12.00. Første økt, med pauser

-En kulturhistorikers syn på begrepet byggeskikk. Stikkord: Eilert Sundt. Kulturelle mønstre. Hus som prosess. Tradisjon/impuls. Fra det lokale til det fellesnorske. Byggeskikk eller arkitektur.

-Alminnelig (tradisjonelt) boligmønster på landsbygda før ca. 1850.

Stikkord: Tunet. Allrømmet. Flyttemønster. Syn på tiden og på renslighet.

12.00 – 13.00 Lunsj

13.00 – 15.00 Andre økt, med pauser

-Overklassens (moderne) boligmønster på landsbygda før ca. 1850.

Stikkord: Differensiering, privatisering, klasseforskjell.

-Forholdene i Kristiania på 16- og 1700-tallet.

Stikkord: Byen og bygården. Forstedene og løkkene. Tidlig modernitet.

Dag 2.

09.30 – 12.00 Første økt, med pauser

-Landsbygdas byggeskikk og boligforhold under industrialismen ca. 1850 -1950.

Stikkord: Fellesnorske mønstre. Det nye tunet.

Villa. Arbeiderbruk. Tettsted.

-Murbyen ca. 1850 – 1900.

Stikkord: Byens plan, leiegårder og leiligheter. Den gamle byen sprenges. Liberalisme og planleggingsideal. Nye bygningstyper. Øst- og vestkant.

12.00 – 13.00 Lunsj

13.00 – 15.15 Andre økt, med pauser

Sosial boligbygging og idealet om en differensiert by ca. 1900 – 1970.

Stikkord: Nytt syn på planlegging. Sonedeling. Funksjonalisme og kulturell konflikt.

-Modernismekritikk og senmoderne byutvikling.

Stikkord: Byggefelt og ferdighus. Urbanisme.

Nostalgi. Gentrifisering og transformasjon.

Andre samling 29. og 30. mai 2013

Dag 1.

09.00 – 09.30 Frammøte og kaffe

09.30 – 12.00 Første økt, med pauser

-Å lese et landskap. Introduksjon til temaet.

Stikkord: Begrepet kulturlandskap. De flyktige elementene. Relasjonen natur/kultur og før/nå.

Faren for naturdeterminisme. Horisontalt og vertikalt blikk. Periodisering

12.00 – 13.00 Lunsj

13.00 – 15.00 Andre økt, med pauser

-Historiske faser i landskapet fra 1700-tallet til i dag. Lysbilledserien ”Spadens, plogets og traktorens landskap”. Eksempel på kulturhistorisk perspektiv.

Dag 2.

09.30 – 12.00. Første økt, med pauser

-Fra produksjon av mat til produksjon av opplevelse? Bondens landskap i et langt perspektiv. Stikkord: Energibruk. Sørnorsk utmarks-innmarksbruk, nordnorsk utmarksbruk og skogfinnernes svedjebbruk. Reitbruk. Skiftebruk. Kombinasjonsbruk. Arbeiderbønder. Hamskifter. Bøndenes situasjon i dag.

12.00 – 13.00 Lunsj

13.00 – 15.00 Andre økt, med pauser

Endringer i landskap og landskapssyn sett i forhold til samferdselen. Stikkord: Robåtens, vandringsmannens, dampbåtens, jernbanens og bilens landskap. Todalen på Nordmøre som eksempel. Endringer i synet på tid og rom. Ommøblering” av landskapet. Tettsted og ”stedsreparasjon”.

Det tas forbehold om mindre endringer i programmet.